

Likelydende brev

Statens forurensningstilsyn
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@sft.no
Internett: www.sft.no

Dato: 16.02.2006
Vår ref.: 2004/661 502.1
Deres ref.:
Saksbehandler: Lise K. Svenning Jensen, telefon: 22573516

Avgjørelse i klage på Fylkesmannens avslag på søknad om lemping av krav til bunntetting på Stegen fyllplass (IØR), Askim kommune

Statens forurensningstilsyn (SFT) viser til klage fra Indre Østfold Renovasjon (IØR) datert 2. juni 2004 over vedtak datert 26. april 2004 av Fylkesmannen i Østfold. Det vises til Norges Geotekniske Institutt (NGI) sitt brev datert 27. mai 2004 med vedlagt miljørisikovurdering. Det vises også til uttalelse fra Fylkesmannen i Østfold datert 7. juni 2004 samt øvrige dokumenter i saken.

Klagen er sendt direkte til SFT fra klager. Vanlig saksgang er at en klage på Fylkesmannens avgjørelse sendes til Fylkesmannen først for eventuell omgjøring eller forberedelse til oversendelse til SFT, jf. forvaltningsloven § 32. Imidlertid mener SFT at dette ikke er til hinder for at SFT kan behandle klagesaken da den er godt opplyst og Fylkesmannen har sendt sine kommentarer til klagen. Fylkesmannen ga en uttalelse til saken i brev datert 7. juni 2004. SFT beklager lang saksbehandlingstid.

Fylkesmannens vedtak

Vedtaket som er påklaget gjelder Fylkesmannens avslag om å få lempet på krav om dobbel bunn- og sidetetting ved nye deponietapper på Stegen deponi i Askim kommune.

IØR søkte om å få lempet på krav om dobbel bunn- og sidetetting på de nye deponietappene ved Stegen deponi. NGI utførte en miljørisikovurdering av deponiet som omhandlet miljørisiko ved deponering på eksisterende arealer og nye arealer uten dobbel bunntetting. Miljørisikovurderingen viste at grunnen består av tykke lag med marin leire og betegnes som svært tett og totalt setter anbefaler at det gis unntak fra kravet.

Fylkesmannens vedtak ble gitt i medhold av punkt 3.4 i vedlegg I i avfallsforskriften kapittel 9 om deponering av avfall. Fylkesmannen er av den oppfatning at alle nye deponier som hovedregel skal oppfylle krav om dobbel bunntetting og sigevannsoppsamling. De ser ingen grunn til å avvike dette kravet i dette tilfellet selv om

den naturlige geologiske barrieren er tilstrekkelig i forhold til kravene i forskriften og kan betegnes som svært tett.

Fylkesmannens vedtak omhandlet også krav til utbedringer av sigevannslekkasjer fra de eksisterende deponietappene. Dette ble ikke påklaget og SFT vil kun behandle vedtaket om lemping fra krav om dobbel bunntetting for nye deponietapper.

Klagers anførsler

Klager mener det ikke er nødvendig med dobbel bunn- og sidetetting og henviser til NGIs miljørisikovurdering.

NGIs undersøkelser vise at grunnen består av 10-15 meter med blåleire med permeabilitetskoeffisient på 10^{-11} - 10^{-10} m/s, slik at grunnen oppfyller kravet til intensjonen med geologisk barriere med god margin. Videre er grunnvannstrømmen innadrettet og hindrer sigevann å komme ned til grunnvannet i sprekker i fjellet samt at den danner en "hydraulisk barriere" mot grunnvannet. En utvidelse av deponiet oppover i ravinedalen kan etter NGIs vurdering skje uten kunstig bunntetting. Det er en forutsetning at avbøtende tiltak gjennomføres med hensyn til den påviste utlekkingen til bekkelukking og grunnvann.

Fylkesmannens merknader til klagen og annen innkommet informasjon

Fylkesmannen peker på at kunstig bunnmembran skal være i kombinasjon med geologisk barriere, uavhengig av om den geologiske barrieren har en meget god beskyttelse mot utlekking. Fylkesmannen ser på en slik avgjørelse som et prinsippvedtak som kan få betydning for fylkesmannens behandling av andre søknader i Østfold og i andre fylker og ønsker SFTs avgjørelse i klagesaken.

På telefonisk henvendelse fra SFT 26. januar 2006, opplyser fylkesmannen at bekkelukkingen på de eksisterende deponietappene er omgjort til sigevannsledning slik at forholdene med sigevannslekkasjer nå er utbedret. Fylkesmannen fant at pga disse avbøtende tiltakene, er sigevannslekkasjene redusert til et akseptabelt nivå, og deponiet har fått godkjent lav sluttbehandlingsavgift.

SFTs vurdering

Krav til utforming av deponi er gitt i kapittel 9 i forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften). I henhold til pkt 3.1 i vedlegg I, skal ethvert deponi være plassert og utformet på en slik måte at forurensningen av jord, grunnvann og overflatevann forebygges, og at det sikres en effektiv oppsamling av sigevann. Beskyttelse av jord, grunnvann og overflatevann kan sikres med en kombinasjon av geologisk barriere og bunnmembran i driftsfasen.

SFTs veileder om miljørisikovurdering av bunntetting og sigevannsoppsamling ved deponier (TA-1995/2003) presiserer at når det gjelder nye deponier og deponietapper er hovedregelen at det skal anlegges en dobbel bunntetting med kunstig tetningsmembran over den geologiske barrieren. Dette er ansett som best tilgjengelig teknologi (BAT) for deponier. Videre sier man også at nye deponier ikke bør lokaliseres på lokaliteter hvor

grunnvannsstrømmen er innadrettet. Dette er fordi grunnvannsstrømmen kan endre retning iht. årstider og klimaforhold, slik at man kan få perioder med utadrettet grunnvannstrøm og dermed spredning av forurensning. Med bakgrunn i BAT-prinsippet legges det opp til en strengere fortolkning av kravet for nye deponier enn for eksisterende deponier.

Selv om det legges opp til en strengere praksis av kravet for nye deponier, er det mulig å få unntak fra kravet om dobbel bunntetting iht. punkt 3.4 i vedlegg I, i særskilte tilfeller. Punkt 3.4 konstaterer at det kan gis unntak fra kravet der en miljørisikovurdering tilsier at deponiet ikke medfører noen mulig fare for jord, grunnvann og overflatevann.

Det stilles egne tekniske krav til den geologiske barrieren på deponi for ordinært avfall. Kravene går ut på at grunnen skal oppfylle effekten av en geologisk barriere som er 1 meter tykk og har en permeabilitet (k-verdi) på $1,0 \times 10^{-9}$ m/s. Dokumentasjonen viser at grunnen under de nye deponietappene hovedsaklig består av 10-15 meter med marin blåleire med tetthet på $1,0 \times 10^{-11}$ – $1,0 \times 10^{-10}$ m/s. Dette imøtekommer kravet til bunntetting med god margin. I tillegg stadfester SFTs veileder om bunn- og sidetetting av deponier (TA-2095/2005), at naturlige leire har særdeles gode bunntettingsegenskaper, og at slike lokaliteter er velegnet til å etablere et avfallsdeponi på.

Formålet med dobbel bunntetting er å hindre spredning av forurensning og fasilitere en fullstendig oppsamling av sigevann. Slike grunnforhold vil fungere som en barriere mot diffus utlekking av sigevann og dermed beskytte grunnvann og jordressurser nedstrøms deponiet mot utlekkinger fra deponiet. Den naturlige bunntettingen ved Stegen er tett og relativt homogen. Slik SFT ser det, imøtekommer grunnforholdene ved deponiet formålet med dobbel bunntettingen. Miljørisikovurderingen viser at grunnforholdene er mer enn tilstrekkelige for å oppnå full oppsamling og kontroll av sigevann fra deponiet. Miljørisikoen ved å basere seg kun på leirmassene som bunntetting ved Stegen deponi er etter SFTs oppfatning liten, også på lang sikt.

Med tanke på innadrettet grunnvannsstrøm, er man redd at strømmen kan endre retning avhengig av endringer i værforhold som følger årstidene. Ved Stegen deponi vil imidlertid de tette grunnforhold forhindre en slik utlekking av miljøgifter. Det betinger en løsning hvor man har et dreneringssystemet som fungerer slik at det ikke blir en oppstuvning av vann i deponiet. SFT forutsetter at det utføres nødvendige tiltak for å hindre oppstuvning av vann i deponiet.

Slik SFT ser det vil ikke de nye deponietappene medfører noen fare for jord, grunnvann og overflatevann. SFT finner det derfor tilrådelig med unntak fra kravet om kunstig tetningsmembran.

NGI gir i sin miljørisikovurdering anbefalinger om tiltak som bør gjennomføres for å sikre full oppsamling av og en riktig håndtering av sigevann. Det beskrives bl.a. at deponiet bør føre detaljerte registreringer av sigevann for å oppnå en god oversikt over vannbalansen i deponiet. Videre beskrives det at det skal tilføres stedegen leirmasse på minst 1 meter før deponering i områdene hvor det er registrert kort avstand til fjell. SFT

forutsetter at nødvendige tiltak beskrevet i miljørisikovurderingen følges opp av driftssansvarlig ved deponiet for å sikre fullstendig oppsamling og en god håndtering av sigevannet.

SFT ber fylkesmannen følge opp NGIs anbefalinger med tanke kravstilling i ny tillatelse.

Konklusjon

Klagen tas til følge. SFT opphever Fylkesmannens vedtak om krav til kunstig tetningsmembran på de nye deponietappene ved Stegen deponi.

Dette vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf forvaltningsloven § 28, tredje ledd.

Med hilsen

Kari Aa (e.f.)
seksjonssjef

Lise K. Svenning Jensen
rådgiver

Likelydende brev til:

Fylkesmannen i Østfold, Pb. 325, 1502 Moss

Indre Østfold Renovasjon, teknisk etat, 1801 Askim

Kopi til:

Askim kommune, Pb. C, 1801 Askim